

Ecologische beoordeling in verband met de herziening van het bestemmingsplan Leeuwarden - De Zwette V

Opdrachtgever Gemeente Leeuwarden
Referentie Goethem, J. van. 2018. Ecologische beoordeling in verband met de herziening van het bestemmingsplan Leeuwarden - De Zwette V. A&W-notitie 3045. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Projectcode 3045dez
Status Definitief v2
Datum 29 januari 2019
Projectleider J. van Goethem, R.Strijkstra
Autorisatie M. Koopmans

Inhoud

1. Inleiding
2. Situatieschets en plannen
3. Gebiedsbescherming en beoordeling
4. Soortbescherming en beoordeling
5. Conclusies
Literatuur

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

Suderwei 2
9269 TZ Feanwâlden
tel. 0511 – 474764
email: info@altwym.nl
website: www.altwym.nl

Foto's 1 t/m 6: Impressie van het plangebied (Foto's: A&W).

1. Inleiding

De gemeente Leeuwarden is voornemens om het bestemmingsplan Leeuwarden - De Zwette V (voorheen Leeuwarden – bedrijventerrein Newtonpark IV) te actualiseren. Omdat het bestemmingsplan m.e.r.-(beoordelings)plichtige bedrijven toestaat, geldt er een plan-m.e.r.-plicht. Daarnaast ligt er de wens om de begrenzing van het terrein op onderdelen aan te passen. Ecologisch onderzoek is nodig om te bepalen hoe deze plannen zich verhouden tot de ecologische wet- en regelgeving. Dit betreft o.a. de Wet natuurbescherming en de regelgeving omtrent het Natuurnetwerk Nederland. De gemeente Leeuwarden heeft Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek opdracht gegeven om dit ecologisch onderzoek uit te voeren. Indien van toepassing, worden aanbevelingen gedaan voor mitigatie en eventueel aanvullend onderzoek.

In onderhavige notitie zijn de resultaten van het ecologisch onderzoek gepresenteerd. Het onderzoek naar de mogelijke aanwezigheid van relevante natuurwaarden is gebaseerd op twee benaderingen. Ten eerste zijn recente bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken, onderzoeksrapporten en websites) over de aanwezigheid van beschermde gebieden en soorten in en nabij het plangebied. Er is daarbij onder andere gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDDFF). Daarnaast is op 18 juli 2018 een oriënterend veldbezoek uitgevoerd, waarbij is gelet op de (mogelijkheden voor de) aanwezigheid van beschermde en/of kritische soorten.

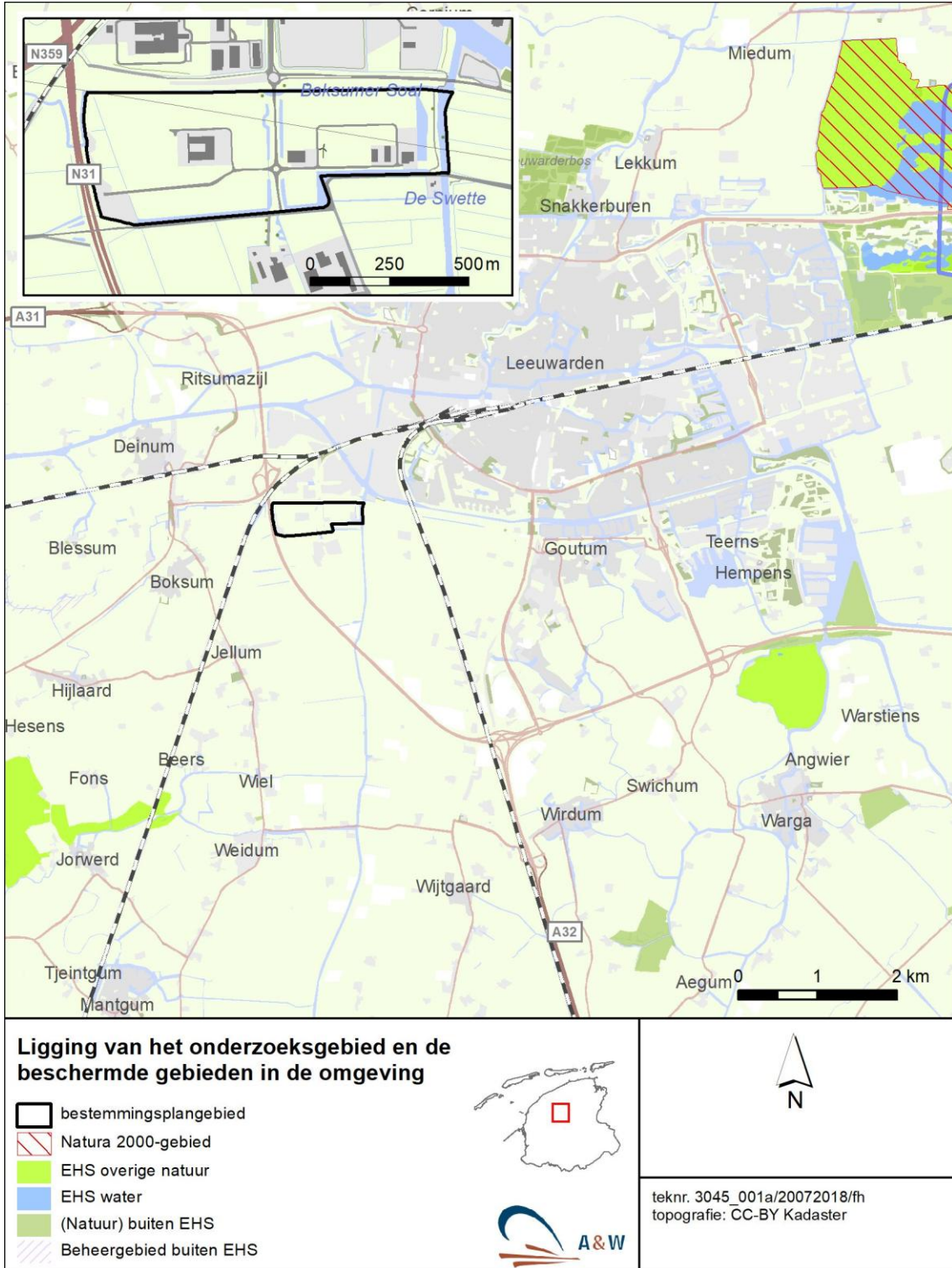
Altenburg & Wymenga presenteert in deze notitie de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

2. Situatieschets en plannen

Het plangebied is gelegen aan de zuidkant van Leeuwarden. De noordzijde wordt begrensd door de Hendrik Algrawei. Aan de westzijde loopt de N31. De zuid en oostzijde worden begrensd door brede watergangen deels langs de Boksumerdyk. Het plangebied bestaat uit een bedrijventerrein waarop een beperkt aantal bedrijven zich reeds heeft gevestigd. Een beperkt deel van het terrein kan echter nog uitgegeven worden. Ten tijde van het veldbezoek bestaan deze kavels uit grasland dat, gezien de hoogte van de vegetatie, met enige regelmaat gemaaid wordt. Op de terreindelen die recentelijk gemaaid zijn, is de vegetatie door de langdurige droogte van de afgelopen tijd vergeeld. Hier is ook veel kale grond zichtbaar tussen de grasvegetatie. De terreindelen die enige tijd geleden voor het laatst zijn gemaaid ogen nog groen en lijken meer gesloten qua bedekking. Hier en daar zijn in het plangebied bulten grond aanwezig die meestal begroeid zijn met ruigtekruiden en soms nog onbegroeid zijn.

Rondom het plangebied zijn brede watergangen aanwezig. De Zwette en de Boksumer Soal aan de oost- en noordzijde van het plangebied betreffen watergangen die buiten het plangebied verder lopen. Daarnaast zijn er aan de zuidzijde en westzijde in het plangebied watergangen aanwezig die niet verder lopen maar wel verbonden zijn met andere watergangen buiten het plangebied. De Boksumer Soal is de enige watergang die (deels) beschoeid is.

Men is voornemens om meer bedrijven zich te laten vestigen binnen het plangebied. Daarnaast ligt er de wens om de begrenzing van het huidige bedrijventerrein op onderdelen aan te passen. In figuur 1 is de ligging van het plangebied weergegeven ten opzichte van beschermde gebieden.

Figuur 1: overzicht van het plangebied en ligging ten opzichte van beschermde gebieden.

3. Gebiedsbescherming en beoordeling

In Nederland zijn de meeste beschermde gebieden beschermd volgens de Wet natuurbescherming (Natura 2000) of regels omtrent het Natuurnetwerk Nederland (in Fryslân Ecologische Hoofdstructuur, EHS genoemd). Daarnaast kunnen gebieden in de provincie Fryslân ook zijn aangewezen als Weidevogelkerngebied of Ganzenfoerageergebied.

Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt niet in of nabij Natura 2000-gebieden. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden betreffen de 'Grote wielen' en de 'Waddenzee' op respectievelijk 8 en 17 kilometer (zie figuur 1).

Het Natura 2000-gebied 'Grote wielen' is aangewezen voor een aantal habitatsoorten, broedvogelsoorten en niet-broedvogelsoorten. Het Natura 2000-gebied 'Waddenzee' is, naast een groot aantal habitatsoorten, broedvogelsoorten en niet-broedvogelsoorten, ook aangewezen voor een aantal habitattypen.

Voor de broedvogelsoorten, habitattypen en de meeste habitatsoorten in beide gebieden geldt dat inrichting en gebruik van het plangebied geen directe effecten heeft op de soorten binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied. Werkzaamheden in het plangebied of gebruik van het gebied zijn te kleinschalig om over dergelijke afstanden een negatief effect te veroorzaken.

Indirecte effecten kunnen in algemene zin over langere afstanden wel optreden. Dat is bijvoorbeeld het geval indien door inrichting en gebruik van het plangebied zodanig veel stikstof wordt uitgestoten dat gunstige omstandigheden voor stikstofgevoelige habitattypen binnen Natura 2000-gebied in de omgeving worden aangetast. Gezien de grote afstand tot de Natura 2000-gebieden is het niet waarschijnlijk dat inrichting en gebruik van het bedrijventerrein leidt tot significant negatieve effecten op stikstofgevoelige habitattypen. Om dit getalsmatig te onderbouwen wordt geadviseerd om voor inrichtings- en bouwactiviteit en het gebruik van het plangebied een Aeries berekening uit te voeren waarin de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in kaart wordt gebracht.

Voor een deel van de niet-broedvogelsoorten (Waddenzee en Grote Wielen) en Meervleermuis (Grote Wielen) geldt dat ze binnen de Natura 2000-gebieden foerageren of slapen, maar daarnaast ook gebruik maken van gebieden buiten de Natura 2000-gebieden. Dit is het geval voor diverse ganzensoorten, eenden, zwanen en steltlopers die tot de weidevogels gerekend worden. Volgens de externe werking van de Wet natuurbescherming zijn bovengenoemde vogelsoorten en Meervleermuis ook beschermd buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden.

Het plangebied is nauwelijks geschikt voor de betreffende vogelsoorten. In theorie zijn de bredere watergangen en oevers geschikt voor veel van de eenden en ganzen. In de praktijk is er echter op dit moment al sprake van verstoring door de aanwezige bedrijven en verkeer over naastgelegen wegen. De graslanden binnen het plangebied zijn zodanig ruig en in veel gevallen ook droog dat deze als foerageergebied voor zwanen, ganzen, eenden en weidevogels nauwelijks geschikt zijn. Ook hier speelt verstoring door reeds gevestigde bedrijven een belangrijke rol in de (on)geschiktheid voor genoemde soorten. Tenslotte is de afstand tot beide Natura 2000-gebieden te groot om ecologisch relevante relatie met het plangebied te hebben ten aanzien van vogelsoorten.

De Meervleermuis foerageert binnen het Natura 2000-gebied Grote Wielen maar verblijft in bebouwing buiten het Natura 2000-gebied. De vliegroutes van en naar foerageergebieden zijn beschermd indien ze essentieel zijn voor het functioneren van de verblijfplaatsen. Binnen het plangebied zou de Meervleermuis de bredere watergangen kunnen gebruiken als vliegroute. Dat is dan met name mogelijk bij de Zwette aangezien dat een doorgaande watergang met een redelijke breedte betreft. Ook de Boksumer Soal zou gebruikt kunnen worden. Overige watergangen zijn

ongeschikt omdat ze niet doorlopen buiten het plangebied. Verblijfplaatsen binnen het plangebied zijn uitgesloten in verband met het ontbreken van geschikte bebouwing. Ondanks de grote afstand tot de Groote Wielen is niet geheel uit te sluiten dat vliegroutes van Meervleermuis, die over beide wateren zouden kunnen lopen een relatie hebben met de populaties die ecologisch gerelateerd zijn aan de Groote Wielen. In dat geval moet er mogelijk rekening gehouden worden met deze soort in de zin dat verstoring van de vliegroutes, bijvoorbeeld door verlichting, niet mag plaatsvinden. Onder soortbescherming wordt hier op ingegaan.

Conclusie Natura 2000-gebiedsbescherming

Om bovenstaande redenen zijn er door inrichting en gebruik van het plangebied geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden 'Groote wielen' en de 'Waddenzee'.

Of er indirecte negatieve effecten zijn door stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden, kan pas bepaald worden nadat een stikstofberekening heeft plaatsgevonden voor specifieke inrichting of activiteiten binnen het plangebied.

Ten aanzien van externe werking is de conclusie dat wat betreft vogels geen negatieve effecten te verwachten zijn op instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden. Ten aanzien van Meervleermuis kan gesteld worden dat de kans klein is dat negatieve effecten op zullen treden ten aanzien van instandhoudingsdoelen van de Groote Wielen. Mogelijk moet echter in dit kader rekening worden gehouden met deze soort.

Ecologische hoofdstructuur

Het plangebied maakt geen deel uit van de EHS. De dichtstbijzijnde gebieden die onder de EHS vallen liggen op circa 4 km afstand. Gezien deze afstand zijn directe effecten op de EHS als gevolg van ontwikkelingen in het plangebied uitgesloten.

Weidevogelkansgebied en Ganzenfoerageergebied

Het plangebied maakt geen deel uit van gebieden die zijn aangewezen als Weidevogelkansgebied of Ganzenfoerageergebied. De dichtstbijzijnde ganzenfoerageergebieden liggen rond de Groote Wielen op een afstand van circa 6 km. Effecten op ganzenfoerageergebieden als gevolg van ontwikkelingen in het plangebied zijn daarom uitgesloten. Het plangebied ligt op korte afstand van weidevogelkansgebied. Gezien de ligging (de Haak om Leeuwarden ligt tussen het weidevogelkansgebied en het plangebied) en de huidige inrichting van het plangebied is het onwaarschijnlijk dat verder ontwikkeling en gebruik op de kwaliteit van het weidevogelkansgebied van invloed zal zijn. Bovendien heeft in het kader van de ontwikkelingen in het gebied in het verleden al compensatie plaatsgevonden.

4. Soortbescherming en beoordeling

Soortbescherming is in Nederland sinds 1 januari 2017 vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Aan de Wet natuurbescherming zijn drie lijsten met soorten gekoppeld. Het gaat om artikel 3.1 waar soorten van de Vogelrichtlijn onder vallen, artikel 3.5 waar soorten van de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern en bijlage I bij het Verdrag van Bonn onder vallen en artikel 3.10 voor overige soorten. Soorten uit de eerste twee artikelen zijn daarmee Europees beschermd, terwijl soorten van artikel 3.10 nationaal beschermd zijn. Provincies hebben de mogelijkheid om voor soorten uit artikel 3.10 een vrijstelling te verlenen van enkele verbodsbepalingen. De provincie Fryslân hanteert vanaf 1 januari 2017 een dergelijke lijst met (dier)soorten die een vrijstelling genieten bij o.a. ruimtelijke ontwikkeling.

Het plangebied is gelegen in stedelijk gebied van Leeuwarden en bestaat grotendeels uit industrieterrein. Onder dergelijke omstandigheden zijn er beperkte mogelijkheden voor soorten die

beschermd zijn volgens de Wnb. Hieronder is beschreven welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen en wat de consequenties daarvan zijn voor de beoogde ingrepen.

4.1 Algemeen

Het plangebied is gelegen aan de rand van Leeuwarden en bestaat deels uit grasland en watergangen en is grotendeels in gebruik als industrieterrein. De bodem is redelijk voedselrijk hoewel op delen ook voedselarm zand is aangebracht. Rondom het plangebied is bebouwing (industrie) aanwezig en weilanden die redelijk intensief onderhouden worden. De watergangen zijn redelijk breed en diep en hebben vaak steile oevers. Onder dergelijke omstandigheden zijn er beperkte mogelijkheden voor natuurwaarden aanwezig.

Het is onwaarschijnlijk dat in het plangebied wettelijk beschermde soorten uit de volgende soortgroepen voorkomen en/of worden beïnvloed door de uitvoering van het beoogde project:

- Vaatplanten
- Reptielen
- Vissen
- Ongewervelde diersoorten

De redenen die aan deze conclusie ten grondslag liggen, zijn één of meer van de volgende:

- Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van deze soorten.
- In het plangebied is geen geschikt biotoop voor deze soorten aanwezig.
- Uitstralende effecten van de ingreep reiken niet dermate ver buiten de begrenzing van de locatie dat daardoor (mogelijk) leefgebied van deze soorten wordt beïnvloed.

De herinrichting van het plangebied veroorzaakt om deze redenen geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van bovengenoemde soortgroepen.

4.2 Amfibieën

Amfibieën artikel 3.5 Wnb

Van de volgens artikel 3.5 Wnb beschermde amfibieënsoorten komt in de wijde omgeving van het plangebied alleen de Heikikker voor (NDFF, Van Delft *et al.* 2016). De soort komt voor aan de andere kant van Leeuwarden op ongeveer 10 km van het plangebied en meer naar het zuidoosten bij Earnewâld. Binnen het plangebied zelf zijn geen geschikte waterpartijen aanwezig die als voortplantingsplaats van de Heikikker kunnen dienen. Geschikt landhabitat is evenmin aanwezig in of rond het plangebied.

Om bovenstaande redenen veroorzaken de inrichting en gebruik van het plangebied geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van amfibieën beschermd volgens artikel 3.5.

Amfibieën artikel 3.10 Wnb

Gezien de verspreidingsgegevens van amfibieën (NDFF, Van Delft *et al.* 2016) en de aanwezige biotopen, wordt een aantal beschermde amfibieënsoorten van artikel 3.10 Wnb verwacht. Door de inrichting en gebruik zal mogelijk een deel van het leefgebied (tijdelijk) verloren gaan. Het gaat om foerageergebied voor soorten als Meerkikker en de Kleine watersalamander. In de omgeving is voldoende alternatief leefgebied voor de betreffende soorten aanwezig. Bovendien geldt voor de betreffende soorten dat Provinciale Staten van Fryslân een vrijstelling heeft verleend voor het overtreden van de verbodsbepalingen bij artikel 3.10 Wnb bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

Om deze redenen veroorzaken de beoogde ingrepen in het plangebied geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van amfibieën beschermd volgens 3.10 Wnb.

Conclusie amfibieën

De inrichting en het gebruik van het plangebied veroorzaken geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van amfibieën.

4.3 Vogels

In de Wet natuurbescherming valt het beschermingsregime van vogels sinds 1 juli 2018 onder wetsartikel 3.1 Alle in Nederland voorkomende vogelsoorten vallen onder dit artikel.

In en in de directe omgeving van het plangebied kunnen vogels tot broeden komen. Het gaat dan bijvoorbeeld om watervogels, rietvogels en eventueel weidevogels. Tijdens het veldbezoek op 18 juli 2018 werden diverse vogels waargenomen met nesten, jongen of territoriale zang. Het ging daarbij om Meerkoet, Waterhoen, Wilde eend en Kleine karekiet. Bij inrichting en gebruik van het plangebied moet volgens de Wet natuurbescherming rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is dat verstoord kan worden. Verstoring van nesten is niet toegestaan.

Er zijn verschillende mogelijkheden om conflicten met de Wet natuurbescherming ten aanzien van broedende vogels te voorkomen. Inrichtingswerkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren is de meest zekere optie. Een alternatief is om inrichtingswerkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen te beginnen, zodat broedpogingen in het werkgebied achterwege blijven door de verstoring tijdens de werkzaamheden. Er dient tevens te worden voorkomen dat tijdens inrichtingswerkzaamheden in het broedseizoen alsnog broedgevallen ontstaan die kunnen worden aangetast. Dit is mogelijk door geen geschikte plaatsen voor nesten te laten ontstaan, door bijvoorbeeld bouw materiaal goed af te dekken. Mochten er toch vogels tot broeden komen en door de werkzaamheden worden verstoord, dan ontstaat er een conflict met de Wet natuurbescherming en moeten de verstorende werkzaamheden gestaakt worden tot na de broedperiode van de betreffende soort(en).

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Wet natuurbescherming, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert bijvoorbeeld jaarlijks terug op dezelfde plaats. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd. In augustus 2009 is onder de Flora- en faunawet een indicatieve lijst opgesteld van soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen. Deze lijst is per 1 januari 2017 onveranderd overgenomen bij de Wet natuurbescherming.

Vogelsoorten waarvan de nestplaatsen jaarrond beschermd zijn, zijn bijvoorbeeld de Huismus en Buizerd. Binnen het plangebied zijn geen mogelijkheden voor nestplaatsen van de Huismus en Buizerd aanwezig. De aanwezige bebouwing is voor Huismussen niet geschikt. Hogere bomen waarin de Buizerd zou kunnen broeden zijn uitsluitend aanwezig aan de noordrand van het plangebied. Deze bomen hebben echter een zodanig dichte kroon en staan bovendien midden in industrieel gebied zodat de potentie voor Buizerd uiterst klein is. Tijdens het veldbezoek werden ook geen nesten aangetroffen. In de omgeving komt ook de Boerenwaluw voor. Deze soort heeft in principe geen jaarrond beschermde nesten, maar in specifieke gevallen kunnen nesten wel als jaarrond beschermd beschouwd worden. Dat is bijvoorbeeld het geval indien er weinig of geen alternatieve nestlocaties in de omgeving aanwezig zijn. In dit geval zijn in het plangebied zelf geen

geschikte nestlocaties aanwezig. De nesten van de Boerenwaluw bevinden zich waarschijnlijk in de bebouwing van de Dairy campus die iets zuidelijker ligt of in andere boerderijen in de omgeving.

Conclusie vogels

Door de inrichting of ghet gebruik van het plangebied ontstaat geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van vogels, mits door inrichting en gebruik van het plangebied broedende vogels niet verstoord worden. Maatregelen om het verstoren van broedvogels te voorkomen worden hierboven beschreven.

4.4 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn beschermd onder artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Hierdoor gelden voor deze soorten striktere beoordelingscriteria bij ontheffingsaanvragen dan bij de meeste andere beschermde zoogdiersoorten. Om deze reden worden de vleermuizen in een aparte paragraaf besproken en worden de 'overige zoogdiersoorten' in §4.5 behandeld.

Volgens verspreidingsgegevens komen verschillende vleermuissoorten voor in de omgeving van het plangebied. Deze zijn: Watervleermuis, Meervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Tweekleurige vleermuis, Gewone grootoorvleermuis en Laatvlieger (NDDF, Melis 2012). Een deel van de bovengenoemde soorten kan in principe gebruik maken van het plangebied. Voor vleermuizen zijn drie elementen van het leefgebied te onderscheiden die van belang zijn voor de functionaliteit ervan. Deze zijn: verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden.

Verblijfplaatsen

In zowel de zomerperiode als de baltsperiode hebben vleermuizen in Nederland hun verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen en bomen. Tijdens de winter verblijven zij onder andere in gebouwen, bomen, bunkers en kelders.

Binnen het plangebied zijn zeer weinig mogelijkheden voor vleermuizen aanwezig. De bebouwing is weinig of niet geschikt om als verblijfplaats te dienen. Eventueel kunnen bomen met holtes of loshangende schors wel een verblijfplaats vormen. De enige grotere bomen bevinden zich aan de noordkant van het plangebied. Ten tijde van het veldbezoek werden geen holtes of losse schors waargenomen. Naarmate de bomen ouder worden kunnen dergelijke situaties wel ontstaan.

Foerageergebied en vliegroutes

Vleermuizen foerageren voornamelijk boven opgaande begroeiing en boven watergangen. In de directe omgeving van de plangebieden is mogelijk foerageergebied van vleermuizen aanwezig. De verwachting is dat boven land weinig tot geen geschikt foerageergebied aanwezig is in verband met het grotendeels ontbreken van opgaande begroeiing. De aanwezige gras- en kruidenvegetatie wordt vrij intensief onderhouden en staat ook op relatief droge grond. Het aanbod van insecten is daardoor laag. Boven watergangen is wel geschikt foerageergebied aanwezig, met name bij grotere watergangen met een goed ontwikkelde oeverbegroeiing zoals bij de Zwette. Omdat in de omgeving van het plangebied net zulke watergangen aanwezig zijn als in het plangebied zelf, is voldoende alternatief potentieel foerageergebied aanwezig. De functionaliteit van verblijfplaatsen wordt niet aangetast door het eventueel wegnemen van foerageergebied. Er ontstaat daarom ook geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van foerageergebied van vleermuizen.

Bij verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebied maken vleermuizen gebruik van lijnvormige landschapselementen om zich te oriënteren. Door de inrichting en het gebruik van het plangebied worden dergelijke structuren in en in de omgeving van het plangebied niet weggenomen. De inrichting van het plangebied of het gebruik ervan direct grenzend aan

watrgangen kunnen echter wel negatieve effecten hebben op vliegroutes over watrgangen. Dat is bijvoorbeeld het geval indien er lichtuitstraling is op het wateroppervlak. In het bestemmingsplan kunnen vooraarden opgenomen worden om te voorkomen dat er vanuit bedrijven direct licht uitstraalt boven nabijgelegen wateroppervlak. Negatieve effecten zijn dus te indien door de voorgenomen ontwikkelingen sprake is van lichtuitstraling op grotere wateroppervlakten, moet nader onderzoek plaatsvinden om te bepalen of er vliegroutes van vleermuizen aanwezig zijn.

Conclusie

Door uitvoering van de plannen zal geen conflict ontstaan met de Wet natuurbescherming ten aanzien van verblijfplaatsen of foerageergebied van vleermuizen. Indien geen sprake is van lichtuitstraling op watrgangen, ontstaat er ook geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van vliegroutes. Indien er wel sprake is van lichtuitstraling op watrgangen, moet nader onderzoek plaatsvinden om te bepalen of watrgangen worden gebruikt als vliegroute. Pas dan kan bepaald worden of er een conflict ontstaat met de Wet natuurbescherming ten aanzien van vliegroutes.

4.5 Overige zoogdiersoorten

Overige zoogdiersoorten artikel 3.5 Wnb (exclusief vleermuizen)

Geen van de zoogdiersoorten beschermd volgens artikel 3.5 Wnb komt voor in het plangebied of de directe omgeving ervan. Deze worden ook niet verwacht in verband met het ontbreken van geschikt leefgebied. Eventueel kan de Otter wel via de Zwette migreren en daardoor sporadisch door het plangebied trekken. Omdat de Zwette niet wordt aangetast en/of verstoord, zijn er geen negatieve effecten te verwachten op eventueel aanwezige Otters.

Overige zoogdiersoorten artikel 3.10 Wnb

Uit verspreidingsgegevens van zoogdieren blijkt dat in en rond het plangebied een aantal meer of minder algemeen voorkomende zoogdiersoorten voorkomt die zijn beschermd volgens artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het betreft soorten zoals Aardmuis, Bunzing, Egel, Haas en Konijn (Melis 2012, NDFF). Provinciale Staten van Fryslân heeft vrijstelling van de Wnb verleend voor deze soorten bij projecten in het kader van ruimtelijk ontwikkeling. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de Zorgplicht. Ten tijde van het veldbezoek op 18 juli 2018, werden er opvallend veel Hazen rond maar ook deels in het plangebied waargenomen. In de directe omgeving van het plangebied werden circa 40 Hazen waargenomen terwijl verspreid over het plangebied ook 4 Hazen werden waargenomen. In de omgeving van het plangebied is echter voldoende alternatief leefgebied aanwezig waar de dieren naar kunnen uitwijken. Er zijn daarom geen knelpunten met de Wet natuurbescherming ten aanzien van de Haas.

Geen van de zoogdiersoorten die zijn beschermd volgens artikel 3.10 Wnb, maar niet zijn vrijgesteld, wordt binnen het plangebied verwacht.

Conclusie overige zoogdiersoorten (exclusief vleermuizen)

Om bovenstaande redenen zal door uitvoering van de inrichting en gebruik van het plangebied geen conflict met de Wnb ontstaan ten aanzien van overige zoogdiersoorten (exclusief vleermuizen).

5. Conclusies

Op basis van de voorgaande hoofdstukken kunnen voor het plangebied de onderstaande conclusies ten aanzien van de ecologische wet- en regelgeving (Wet natuurbescherming, EHS en overige gebiedsbescherming) worden getrokken:

Gebiedsbescherming

Door inrichting of gebruik van het plangebied ontstaat geen direct negatief effect op beschermde gebieden. Indirecte effecten kunnen pas bepaald worden na het uitvoeren van een stikstofberekening (depositieberekening). Pas nadat deze is uitgevoerd kan bepaald worden of er conflict met de Wet natuurbescherming is ten aanzien van gebiedsbescherming. Externe werking

Soortbescherming

Door uitvoering van de plannen zal geen conflict ontstaan met de Wet natuurbescherming ten aanzien van verblijfplaatsen of foerageergebied van vleermuizen. Er ontstaat mogelijk een conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van vliegroutes van vleermuizen. Dit is het geval indien er vliegroutes van vleermuizen boven watergangen worden verstoord door verlichting. Om effecten te kunnen bepalen van mogelijke lichtuitstraling, is nader onderzoek naar het gebruik van watergangen door vleermuizen noodzakelijk. Pas dan kan bepaald worden of er bij inrichting of gebruik van het plangebied een conflict ontstaat met de Wet natuurbescherming ten aanzien van vliegroutes.

Door inrichting en gebruik van het plangebied ontstaat geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van overige beschermde soorten mits broedende vogels en hun nesten niet worden verstoord. Maatregelen om het verstoren van broedvogels te voorkomen worden beschreven in §4.3. Ten aanzien van overige beschermde soorten zal door inrichting en gebruik van het plangebied geen conflict ontstaan met de Wet natuurbescherming.

Literatuur

Melis, J. 2012. Werkatlas zoogdieren provincie Fryslân. Provincie Fryslân, Leeuwarden.
Delft, J. van, J. Kranenbarg, A. de Bruin & P. Frigge 2016. Waarnemingenoverzicht 2016.
www.ravon.nl/tijdschrift. RAVON, Nijmegen.

Websites

NDFF